

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
4. เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. แผนการดำเนินการวิจัย
8. การตรวจสอบคุณภาพความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล
9. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร” ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยเหตุผล 5 ประการ คือ

1. เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนมาเป็นเวลา 81 ปี
2. เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มีชื่อเสียงในสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาดีเด่นทางวัฒนธรรม ด้านดนตรีไทยและดนตรีพื้นบ้าน ระดับมัธยมศึกษา จากกระทรวงวัฒนธรรม และได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐาน

กิจกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

4. เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน

5. เป็นโรงเรียนที่ยังไม่เคยมีใครวิจัยดังกล่าวมาก่อน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ที่	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน (คน)
1	ผู้บริหารสถานศึกษา	
	1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1
	1.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ	1
	1.3 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารบุคคล	1
	1.4 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารงบประมาณ	1
	1.5 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารทั่วไป	1
	รวม	5
2	ครูผู้สอน	
	2.1 ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1	1
	2.2 ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2	1
	2.3 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1
	2.4 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1
	2.5 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1
	2.6 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1
	2.7 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1
	2.8 ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1
	2.9 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	1
	2.10 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	1
	2.11 ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	1
	รวม	11

ตารางที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (ต่อ)

ที่	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน (คน)
3	ผู้ปกครอง	
	3.1 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1	1
	3.2 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2	1
	3.3 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1
	3.4 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1
	3.5 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1
	3.6 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1
	3.7 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1
	3.8 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1
	3.9 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	1
	3.10 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	1
	3.11 เครื่องข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	1
	รวม	11
	รวมทั้งหมด	27

4. เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย ดังนี้

1. ผู้วิจัย โดยผู้วิจัยเป็นผู้เข้าดำเนินการสัมภาษณ์ระดับลึก
2. เครื่องอัดเทประบบดิจิทัลที่นำไปอัดเสียงระหว่างสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลโดยละเอียด
3. แนวคำถามสัมภาษณ์ระดับลึกของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured Indepth Interview) ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

3.1 แนวการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารวิชาการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารบุคคล รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารงบประมาณ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานทั่วไป รวมเป็นจำนวน 5 คน

3.2 แนวการสัมภาษณ์ครูผู้สอน โดยเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 11 คน

3.3 แนวการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โดยเป็นเครือข่ายผู้ปกครองตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 คน

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตจากโครงการบัณฑิตศึกษา ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน คือ

1. นายสุชาติ เมฆธรา ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร (ตำแหน่งในขณะนั้น) ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ

2. นางพนิดา ปานอ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

3. อ.ดร.สมจินตนา จิรายุกุล อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง ก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการในการศึกษารวบรวมข้อมูล 2 วิธีการหลัก คือ การศึกษาข้อมูลประกอบเอกสาร และการสัมภาษณ์ระดับลึก (Indept Interview) ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลประเภทเอกสารเพื่อให้ทราบถึงการตั้งเป้าหมายการดำเนินการตามนโยบายยุทธศาสตร์ของโรงเรียนในรูปแบบของเอกสาร การศึกษาเอกสารใช้วิธีการทั้งในส่วนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน โดยจำแนกเอกสารหลักที่ศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ สารสนเทศของโรงเรียน ประวัติชุมชน

1.2 เอกสารเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ สารสนเทศของโรงเรียน ประวัติชุมชน

1.3 เอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ การรายงานการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา

1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ได้แก่ สมุดบันทึกการประชุมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง กฎระเบียบของทางราชการ

2. การสัมภาษณ์ระดับลึก (Indepth Interview) เป็นการศึกษาข้อมูลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับทัศนคติ บทบาท และกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยจะทราบได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม (Guideline) ที่ถามถึงภูมิหลังความรู้ ความคิดเห็น เจตคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ และความรู้สึของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลหลักและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยไม่ชี้นำทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบไปในแนวทางที่ผู้วิจัยต้องการ แต่อาจมีการขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลเพิ่มเติมในบางประเด็นที่ต้องการรายละเอียดของข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเชื่อมโยงการสัมภาษณ์ให้เข้าสู่ประเด็นที่ต้องการอย่างลึกซึ้ง และตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกัน ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นการตรวจสอบและสรุปประเด็นตามแนวคำถามเป็นระยะ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมในการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักไปพร้อมกัน

7. แผนการดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลา ขั้นตอนของกิจกรรม	2558		2559										
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←→												
2. สร้างเครื่องมือ		←→											
3. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากโครงการบัณฑิตศึกษา ดังนี้			←→										
3.1 ถึงผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย													
3.2 ถึงผู้บริหารศึกษาขอใช้พื้นที่การวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล													
4. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ			←→										
5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง					←→								

ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ระยะเวลา ขั้นตอนของกิจกรรม	2558		2559										
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
6. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย								←→					
7. เขียนต้นฉบับวิทยานิพนธ์									←→				
8. พิมพ์วิทยานิพนธ์										←→			
9. เสนอวิทยานิพนธ์													←→

8. การตรวจสอบคุณภาพความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของผลการวิจัย โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) โดยเริ่มตั้งแต่ขณะเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ระดับลึก แล้วนำมาบันทึก และมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยวิธี Investigator Triangulation แล้วนำกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน หรือกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีก (Reflecting) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงตามที่ผู้ให้ข้อมูลบอก เมื่อได้ข้อมูลในแต่ละครั้งแล้วทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ นำข้อมูลที่ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ตารางที่ 3.3 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ฐานะทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลหลัก	วิธีการเก็บข้อมูล
1	นายสุชาติ เหมธรรมา	60	ผู้บริหารสถานศึกษา	สัมภาษณ์ระดับลึก
2	นายเนตร นุ่มบุญนำ	50	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	สัมภาษณ์ระดับลึก
3	นางสาวขนิษฐา พจนานุกุลกิจ	48	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	สัมภาษณ์ระดับลึก
4	นางรำพึง เรือนทอง	57	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	สัมภาษณ์ระดับลึก
5	นางมยุรา มีมุงธรรม	39	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	สัมภาษณ์ระดับลึก
6	นางชนกร เหลืองอ่อน	39	ครูสายชั้นอนุบาล 1	สัมภาษณ์ระดับลึก
7	นางสาวอารีย์ ไชโย	58	ครูสายชั้นอนุบาล 2	สัมภาษณ์ระดับลึก
8	นางทิพรัตน์ ศรีนนท์	38	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	สัมภาษณ์ระดับลึก
9	นายสมชาย กิจสมุท	44	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	สัมภาษณ์ระดับลึก
10	นางสำรวย เกตุมีชัย	56	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	สัมภาษณ์ระดับลึก
11	นายภักดี มาลากาญจน์	58	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	สัมภาษณ์ระดับลึก

ตารางที่ 3.3 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	ฐานะทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลหลัก	วิธีการเก็บข้อมูล
12	นางอาภรณ์ สมทิพย์	53	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	สัมภาษณ์ระดับลึก
13	นายไพศาล เณรเทียน	54	ครูสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สัมภาษณ์ระดับลึก
14	นางเพ็ญพร ชัยเวทย์	59	ครูสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	สัมภาษณ์ระดับลึก
15	นางทองศรี จันทร์เพ็ญ	59	ครูสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	สัมภาษณ์ระดับลึก
16	นายธีรวุฒิ สมทิพย์	58	ครูสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	สัมภาษณ์ระดับลึก
17	นางสาวพิมพ์ภัทรา ทองบุตรศรี	52	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น อ.1	สัมภาษณ์ระดับลึก
18	นายถาวร จันดากุล	40	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น อ.2	สัมภาษณ์ระดับลึก
19	นายอาทิตย์ บึงบัวบาน	50	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.1	สัมภาษณ์ระดับลึก
20	นางลำไย แก้วกรอง	42	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.2	สัมภาษณ์ระดับลึก
21	นางลำไย แผ่นทอง	45	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.3	สัมภาษณ์ระดับลึก
22	นางสาวพูนินท์ หนอกกระโทก	46	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.4	สัมภาษณ์ระดับลึก
23	นายสมปอง หาญทองหลาง	44	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.5	สัมภาษณ์ระดับลึก
24	นายสุชาติ กุลศิริ	48	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.6	สัมภาษณ์ระดับลึก
25	นายเกียรติศักดิ์ มาพบสุข	47	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.1	สัมภาษณ์ระดับลึก
26	นางคำแพง กิ่งมาลา	45	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.2	สัมภาษณ์ระดับลึก
27	นายอิสราภรณ์ ทองเป	43	เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.3	สัมภาษณ์ระดับลึก

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ระดับลึก และการบันทึกข้อมูล จะทำการวิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นต่าง ๆ พิจารณาข้อมูลที่ได้แต่ละครั้งว่ามีเพียงพอที่จะตอบคำถามได้หรือไม่ และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือ การสัมภาษณ์ระดับลึก และเอกสารต่าง ๆ หรือจากการสัมภาษณ์ซ้ำ ๆ จากบุคคลและสถานที่ที่แตกต่างกัน จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเป็นภาพรวมที่สามารถตอบคำถามได้เพื่อเขียนรายงานต่อไป

3. นำข้อสรุปไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อความถูกต้องอีกครั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี